

Затверджую

Заступник

директора з НР

О.О. Кравченко

08 2023р.

Випускна педагогічна практика

Програма

Спеціальність: 015 Професійна освіта.

Розглянуто і схвалено цикловою комісією
психолого-педагогічних дисциплін

Протокол №1 від 31.08.2023 року

Голова предметної(циклової) комісії

Бадьор І.В.

ПОЯСНЮЮЧА ЗАПИСКА

Докорінна перебудова нашого суспільства на основі принципово нових економічних, соціальних і політичних факторів ставить підвищені вимоги до підготовки робітничих кадрів, їх загальноосвітнього рівня і професійної майстерності.

Основною формою планомірної підготовки кваліфікованих робітників з числа молоді є професійні навчально-виховні заклади, які стали нині важливою ланкою системи безперервної освіти в країні. Вони мають здійснювати важливу функцію задоволення поточних і перспективних потреб виробництва у кваліфікованих робітниках, що відповідають вимогам науково-технічного розвитку, володіти широким політехнічним кругозором, професійною мобільністю. Отже, у професійних навчально-виховних закладах мають забезпечуватися належні умови для набування молоддю професійної кваліфікації, включення її в суспільно корисну, продуктивну працю у відповідності з інтересами і можливостями майбутніх робітників. Серед багатьох педагогічних професій, що вирішують завдання навчання і виховання підростаючого покоління є одна особлива – *майстер виробничого навчання*. Адже майстер у професійному закладі – це передусім педагог, основний організатор виробничого навчання учнів, *їхній наставник, вихователь*. Високий професіоналізм і компетентність, глибокі педагогічні й виробничі знання, володіння найскладнішими вміннями й навичками на рівні останніх досягнень науково-технічного прогресу, любов до вихованців і милосердя, доброта і чуйність та інші загальнолюдські якості мають бути притаманними йому.

Безумовно, цей педагог має бути справжнім майстром з професії, якої він навчає юнаків і дівчат. Та поряд з цим він повинен мати психолого-педагогічну підготовку. Без знань з психології і педагогіки, зокрема з дидактики й теорії виховання, без володіння педагогічними технологіями неможливо здійснювати навчально-виховний процес у сучасних професійних закладах. Без цього не сформується й педагогічна майстерність, яка є запорукою творчого розв'язання нових освітньо-виховних завдань.

Тому важливе місце в підготовці кваліфікованих майстрів виробничого навчання для професійних закладів займає педагогічна практика, яка є складовою частиною навчально-виховного процесу в індустріально-педагогічних технікумах. Педагогічна практика здійснюється в закладах системи ПТО, відповідно до «Положення про організацію практики у вищих навчальних закладах».

Мета педагогічної практики: *підготовка до виконання необхідних видів педагогічної діяльності майстра виробничого навчання в закладах системи ПТО*

Завдання педагогічної практики:

- *поглибити і закріпити теоретичні знання з предметів професійного спрямування з метою використання їх в закладах системи професійно-технічної освіти;*
- *систематизувати теоретичні основи психолого-педагогічної підготовки;*
- *адаптація до здійснення навчально-виховного процесу в ДПТНЗ, спираючись на професіограму майстра виробничого навчання;*
- *формування практичних умінь організації дослідницької роботи, спираючись на методи науково-педагогічних досліджень;*
- *засвоєння методики підготовки і проведення уроків виробничого навчання;*
- *формування вміння оптимального підбору змісту, методів і засобів виробничого навчання;*
- *засвоєння методики підготовки і проведення виховних заходів, планування та організації виховної роботи в групі;*
- *формування вміння підготовки плануючої і звітної документації майстра виробничого навчання;*
- *розвиток мовленевої культури та культури спілкування;*
- *формування інтересу до педагогічної діяльності, прагнення до самовдосконалення з метою підвищення рівня педагогічної майстерності.*

В результаті виконання усіх видів робіт, передбачених цією програмою, майбутній майстер виробничого навчання **повинен навчитися:**

- *здійснювати науково-дослідницьку роботу в умовах навчального закладу;*
- *планувати навчально-виховну роботу майстра виробничого навчання;*
- *проводити різні типи уроків виробничого навчання;*
- *здійснювати підготовку і проведення виховних заходів з різних напрямків виховання;*
- *проводити гурткову роботу з розвитку технічної творчості*
- *використовувати в процесі навчання комп'ютерну техніку і програмні матеріали, технічні засоби навчання, прогресивні технології в галузі освіти;*
- *керувати різними формами позаурочної діяльності учнів;*
- *проводити роботу з професійної орієнтації;*
- *вести педагогічну пропаганду і проводити роботу з батьками учнів;*
- *здійснювати індивідуальну методичну роботу.*

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
комплексної (на робочому місці майстра) практики (II педагогічна практика)

№ п/п	Найменування теми	Кількість днів
1.	Вивчення роботи ДПТЗН	3
2.	Вивчення колективу навчально-виробничої групи	Весь період практики
3.	Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання.	Весь період практики
3.1.	Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання в навчальних майстернях училища і на виробництві.	Весь період практики
3.2.	Позакласна виховна робота майстра виробничого навчання в групі.	Весь період практики
4.	Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання на уроках професійно-технічного циклу.	5
5.	Оформлення звіту й інших документів з практики	2

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Вивчення роботи професійно-технічного навчального закладу.

Бесіда директора профтехучилища.

Вивчення інженерно-педагогічного складу профтехучилища і системи підвищення науково-методичного рівня викладачів і майстрів виробничого навчання.

Вивчення організації методичної роботи в профтехучилищі. Ознайомлення з порядком вивчення і впровадження передового педагогічного досвіду.

Ознайомлення з формами і методами профорієнтаційної роботи в училищі.

Профорієнтаційна робота в групі з метою надання необхідної інформації про навчальний заклад-ІПТ КІСумДУ, формування у учнів особистісних і суспільно-значимих мотивів вибору професії, виявлення схильностей, інтересів і здібностей учнів до конкретного виду діяльності.

Ознайомлення учнів ПТНЗ з професіограмою майстра виробничого навчання.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Дати короткий опис профтехучилища і перспектив його розвитку.
2. Дати характеристику матеріально-технічної бази профтехучилища:
 - наявність і характеристика з огляду перспектив науково-технічного прогресу, можливостей виконання програми виробничого навчання;
 - наявність і призначення навчальних майстерень, їх оснащення, кількість і призначення навчальних кабінетів і лабораторій, їхня оснащеність необхідним устаткуванням і наочними приладами; система збереження і використання наочного приладдя;
 - наявність матеріально-технічної бази для проведення гурткової роботи, характеристика устаткування, забезпеченість необхідним інструментом і матеріалами.
3. Дати характеристику інженерно-педагогічного колективу училища.
4. Підготувати і провести профорієнтаційну бесіду з учнями ПТЗН про індустріально-педагогічний технікум з метою набуття професії майстра виробничого навчання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вивчення роботи профтехучилища проводиться у формі бесіди з директором чи іншими керівниками училища, також відвідуванням учбово-виробничих приміщень, вивчення учбово-методичної і звітної документації.

При підготовці і проведенні профорієнтаційної бесіди на професію майстра виробничого навчання рекомендується звернути увагу на наступні питання: роль майстра виробничого навчання в підготовці молодих кваліфікованих робітників у профтехучилищах; значення індустріально-педагогічних технікумів для підготовки майстра виробничого навчання до педагогічної діяльності в профтехучилищі; умови прийому до індустріально-педагогічних технікумів; вступні іспити і порядок зарахування в ІПТ; умови навчання і виховання в ІПТ (на прикладі свого технікуму).

Тема 2. Вивчення колективу навчально-виробничої групи.

Вивчення згуртованості і розвитку колективу групи.

Вивчення трудової і суспільно корисної діяльності колективу групи.

Визначення рівня цілеспрямованості, трудового, морального, естетичного і фізичного виховання в групі.

З'ясування міжособових стосунків у групі.

Виявлення ролі майстра виробничого навчання і класного керівника в організації колективу групи.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Скласти характеристику 2 учнів учбово-виробничої групи.
2. Скласти схему учнівського самоврядування в колективі групи.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

При вивченні колективу учбово-виробничої групи варто звернути увагу на його спрямованість, дисципліну в групі, а також на розвиток індивідуальних творчих здібностей учнів.

Особливу увагу варто приділити ролі майстра виробничого навчання і класного керівника в організації колективу групи. Вивчення цього питання вимагає певного такту і використання як прямих, так і непрямих питань до учнів і педагогів училища.

Тема 3. Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання.

Тема 3.1. Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання в навчальних майстернях училища і на виробництві.

Відвідування, спостереження й аналіз уроків виробничого навчання з метою вивчення організації і методики їхнього проведення.

Участь у підготовці майстра до уроків (складання плану уроку, підготовка його матеріально-технічної бази).

Участь у проведенні індивідуальних інструктажів учнів.

Підготовка, самостійне проведення й аналіз уроків виробничого навчання.

Вивчення роботи майстра виробничого навчання з групою безпосередньо на виробництві.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Відвідати 5 уроків виробничого навчання. Дати письмовий аналіз 1 уроку виробничого навчання.
2. Підготувати і самостійно провести 1 урок виробничого навчання.
3. Підготувати і провести один **відкритий** урок виробничого навчання.
4. Підготувати фотозвіт відкритого уроку виробничого навчання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Робота практиканта з теми починається з вивчення роботи майстрів виробничого навчання в групах різних років навчання.

Поступово практикант включається в роботу групи, до якої він прикріплений, самостійно проводить поточні, а потім і вступні інструктажі з тим, щоб до кінця практики вміти самостійно вести заняття з виробничого навчання.

Практикант бере активну участь у методичній роботі училища, знайомиться з організацією навчання учнів у майстернях, використовуючи для цього наступні форми і методи: бесіди з майстром і учнями групи; вивчення журналів теоретичного і виробничого навчання, квартальних і місячних планів виробничого навчання, а також звітів майстра; ознайомлення з устаткуванням майстерні і робочих місць учнів та майстра, забезпеченістю навчальної майстерні і групи інструментів, пристосуваннями, матеріалами, організацією видачі і прийому інструмента, а також з виробами, виготовленими учнями, якістю цих виробів, типовими і бракованими.

Студентам-практикантам необхідно докладно ознайомитися з наступними документами: переліком учбово-виробничих робіт з даної професії; інструкційними картами технологічного процесу; планом виробничого навчання групи на місяць; графіком переміщення учнів по робочих місцях.

Далі доцільно приступити до вивчення способів підготовки майстра виробничого навчання до занять, планів-конспектів його уроків.

Вивчаючи роботу майстра по виробничому навчанню учнів у прикріпленій групі, практикант повинний відвідати і ретельно проаналізувати 2 уроки виробничого навчання.

На закінчення вивчення теми практикант самостійно проводить 2 уроки виробничого навчання, один з них – відкритий.

На відкритому уроці присутні члени методичної комісії училища, керівник практики від училища, а також всі студенти технікуму, що проходять практику в даному училищі.

Відкритий урок аналізується членами методичної комісії при участі студентів-практикантів технікуму. Аналіз уроку докладно протоколюється. Уся документація по проведенню відкритого уроку (план-конспект, карта технологічного процесу, протокол обговорення тощо.) включається в звіт по педагогічній практиці.

У процесі педагогічної практики практикант повинен ознайомитися з формами організації навчання учнів на виробництві. Для цього необхідно провести бесіду зі старшим майстром училища, у ході якої варто з'ясувати наступні питання:

- кількість навчальних груп, що навчаються на виробництві;
- прийняту організацію навчання на виробництві, форми;
- атестацію робочих місць;
- способи здійснення контролю роботи майстрів виробничого навчання під час виробничої практики учнів;

- форми і методи виховної роботи в умовах навчання учнів на виробництві.

Тема 3.2. Позакласна виховна робота майстра виробничого навчання в групі.

Відвідування, спостереження й аналіз позакласних виховних заходів з метою вивчення їхньої організації і методики проведення.

Участь у підготовці і проведенні позакласних виховних заходів: інформаційних годин, вікторин, вечорів тощо.

Підготовка, самостійне проведення й аналіз позакласних виховних заходів.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Скласти план позакласної виховної роботи в групі на весь термін педагогічної практики.
2. Відвідати 2 позакласних виховних заходів.
3. Дати письмовий аналіз 1 позакласного виховного заходу.
4. Підготувати і самостійно провести 1 позакласний виховний захід.
5. Підготувати фотозвіт проведеного відкритого заходу.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

На початку практики студент-практикант повинен ознайомитися зі змістом і методикою роботи майстра виробничого навчання як вихователя. Після визначення рівня організації колективу, його характерних рис і основних задач виховання й ознайомлення з перспективним планом виховної роботи групи він складає план виховної роботи на період педагогічної практики.

В індивідуальному плані виховної роботи повинні бути зазначені обов'язкові форми позакласної роботи, такі як інформаційні години (1 раз у тиждень), чергування по училищу, підготовка і проведення батьківських зборів, відвідування учня вдома, бесіди на профорієнтаційні теми, оформлення (разом з учнями) стінних газет і бюлетенів, а також робота з активом групи. Крім цих обов'язкових заходів студент повинний провести 2 великих позакласних заходів, у проведенні яких візьмуть активну участь усі учні групи.

Тема 4. Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання на уроках професійно-технічного циклу.

Відвідування, спостереження уроків спец технологій та інших предметів професійно-технічного циклу з метою можливості реалізації отриманих знань в процесі практичної діяльності.

З цією метою участь практикантів у підготовці і проведенні лабораторно-практичних занять, проведених спільно викладачем і майстром виробничого навчання.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Відвідати 5 уроків теоретичного навчання з предметів професійно-технічного циклу.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Роботу з теми студент-практикант починає з вивчення навчальної документації теоретичного навчання: навчального плану за професією, зведено-тематичного плану, розкладу занять, поурочних планів предметів професійно-технічного циклу, а також підручників і навчальних посібників, використовуючих в училищі з даної професії.

При відвідуванні уроків теоретичного навчання практиканту варто приділити особливу увагу взаємозв'язку знань, отримуваних учнями на уроках теоретичного навчання, а також умінь і навичок, що здобуваються ними в процесі виробничого навчання; на роботу з розвитку технічної творчості учнів, проведenu викладачем; на наявність міжпредметних зв'язків і їхня роль у підвищенні загального рівня підготовки учнів.

ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ВИПУСКНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Для захисту і отримання оцінки з випускної педагогічної практики необхідно підготувати таку навчально-методичну документацію:

I. Щоденник практики включає:

1. Календарний графік проходження практики.
2. Індивідуальний план проходження практики
3. Здійснювана робота в процесі практики
4. Відгук і оцінка практики

II. Звіт випускної педагогічної практики за такою структурою:

1. Вступ.
2. Короткий опис ДПТНЗ і перспектив його розвитку. Характеристика матеріально-технічної бази училища.
3. Характеристика інженерно-педагогічного колективу училища.
4. Характеристика організації методичної роботи.
5. Педагогічна характеристика учня навчальної групи.
6. Плани, конспекти (матеріали) 2 уроків виробничого навчання (один з них відкритий).
7. Письмовий аналіз відкритого уроку виробничого навчання, завірений керівником практики.
8. План позакласної виховної роботи в групі на весь термін педагогічної практики.
9. Сценарії, матеріали до проведення 2 позакласно-виховних заходів (один з них відкритий)
10. План-конспект відкритого позакласного виховного заходу.
11. Письмовий аналіз відкритого позакласного виховного заходу, завірений керівником практики.
12. Висновки.

III. Фотоматеріали за змістом випускної педагогічної практики.

IV. Презентація актуальної проблеми професійно-технічної освіти.

V. Матеріали профорієнтаційної роботи.

Критерії оцінювання педагогічної практики

«Відмінно» - студент в повному обсязі виконав завдання педагогічної практики, підтверджуючи високий рівень педагогічної і методичної підготовки; термін виконання завдань відповідає календарному графіку проходження практики; плануюча документація відповідає вимогам; є підтвердження проведення відкритих заходів фотоматеріалами, що мають змістовні пояснення, матеріали презентації педагогічної проблеми та профорієнтаційної роботи.

«Добре» - студент в повному обсязі виконав завдання педагогічної практики, але в змісті виконаних завдань допустив незначні методичні помилки та порушення календарного графіку проходження практики; плануюча і звітова документація відповідає вимогам; всі види роботи підтвержені фотоматеріалами, але відсутні їх пояснення.

«Задовільно» - студент виконав завдання практики, але допустив грубі помилки в змісті порушив термін їх виконання; плануюча і звітова документація має суттєві зауваження; фотоматеріали підтверджують окремі види робіт, відсутні їх пояснення.

«Незадовільно» - студент виконав декілька завдань практики, порушив календарний графік проходження практики, плануюча і звітова документація не відповідає вимогам; відсутні фотоматеріали, які б підтверджували якість проведення відкритих заходів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
комплексної (на робочому місці майстра) практики (II педагогічна практика)

№ п/п	Найменування теми	Кількість днів
1.	Вивчення роботи ДПТЗН	3
2.	Вивчення колективу навчально-виробничої групи	Весь період практики
3.	Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання.	Весь період практики
3.1.	Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання в навчальних майстернях училища і на виробництві.	Весь період практики
3.2.	Позакласна виховна робота майстра виробничого навчання в групі.	Весь період практики
4.	Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання на уроках професійно-технічного циклу.	5
5.	Оформлення звіту й інших документів з практики	2

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Вивчення роботи професійно-технічного навчального закладу.

Бесіда директора профтехучилища.

Вивчення інженерно-педагогічного складу профтехучилища і системи підвищення науково-методичного рівня викладачів і майстрів виробничого навчання.

Вивчення організації методичної роботи в профтехучилищі. Ознайомлення з порядком вивчення і впровадження передового педагогічного досвіду.

Ознайомлення з формами і методами профорієнтаційної роботи в училищі.

Профорієнтаційна робота в групі з метою надання необхідної інформації про навчальний заклад-КІПФК СумДУ, формування у учнів особистісних і суспільно-значимих мотивів вибору професії, виявлення схильностей, інтересів і здібностей учнів до конкретного виду діяльності.

Ознайомлення учнів ДПТЗН з професіограмою майстра виробничого навчання.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Дати короткий опис історії ДПТЗН і перспектив його розвитку.

2. Дати характеристику матеріально-технічної бази профтехучилища:

- наявність і характеристика з огляду перспектив науково-технічного прогресу, можливостей виконання програми виробничого навчання;

- наявність і призначення навчальних майстерень, їх оснащення, кількість і призначення навчальних кабінетів і лабораторій, їхня оснащеність необхідним устаткуванням і наочними приладами: система збереження і використання наочного приладдя;

- наявність матеріально-технічної бази для проведення гурткової роботи, характеристика устаткування, забезпеченість необхідним інструментом і матеріалами.

3. Дати характеристику організації методичної роботи в ДПТЗН.

4. Підготувати і провести профорієнтаційну бесіду з учнями ДПТЗН про індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ з метою набуття професії майстра виробничого навчання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вивчення роботи профтехучилища проводиться у формі бесіди з директором чи іншими керівниками училища, також відвідуванням учбово-виробничих приміщень, вивчення учбово-методичної і звітної документації.

При підготовці і проведенні профорієнтаційної бесіди на професію майстра виробничого навчання рекомендується звернути увагу на наступні питання: роль майстра виробничого навчання в підготовці молодих кваліфікованих робітників у профтехучилищах; значення індустріально-педагогічних фахових коледжів для підготовки майстра виробничого навчання до педагогічної діяльності в профтехучилищі; умови прийому до індустріально-педагогічних фахових коледжів; вступні іспити і порядок зарахування; умови навчання і виховання (на прикладі свого закладу).

Тема 2. Вивчення колективу навчально-виробничої групи.

Вивчення згуртованості і розвитку колективу групи.

Вивчення трудової і суспільно корисної діяльності колективу групи.

Визначення рівня цілеспрямованості, трудового, морального, естетичного і фізичного виховання в групі.

Вивчення міжособових стосунків у групі.

Виявлення ролі майстра виробничого навчання і класного керівника в організації колективу групи.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Розробити анкету для вивчення індивідуальних особливостей учня.
2. Скласти характеристику учня навчальної групи.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

При вивченні колективу учбово-виробничої групи³ варто звернути увагу на його спрямованість, дисципліну в групі, а також на розвиток індивідуальних творчих здібностей учнів.

Особливу увагу варто приділити ролі майстра виробничого навчання і класного керівника⁴ в організації колективу групи. Вивчення цього питання вимагає певного такту і використання як прямих, так і непрямих питань до учнів і педагогів училища.

Тема 3. Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання.

Тема 3.1. Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання в навчальних майстернях училища і на виробництві.

Відвідування, спостереження й аналіз уроків виробничого навчання з метою вивчення організації і методики їхнього проведення.

Участь у підготовці майстра до уроків (складання плану уроку, підготовка його матеріально-технічної бази).

Участь у проведенні індивідуальних інструктажів учнів.

Підготовка, самостійне проведення й аналіз уроків виробничого навчання.

Вивчення роботи майстра виробничого навчання з групою безпосередньо на виробництві.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Відвідати 5 онлайн-уроків виробничого навчання. Дати письмовий аналіз 1 із них.
2. Підібрати 3 конспекти (плани-конспекти) уроків виробничого навчання.
3. Підготувати розгорнутий конспект уроку виробничого навчання за спеціальністю.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Робота практиканта з теми починається з вивчення роботи майстрів виробничого навчання в групах різних років навчання.

Поступово практикант включається в роботу групи, до якої він прикріплений, самостійно проводить поточні, а потім і вступні інструктажі з тим, щоб до кінця практики вміти самостійно вести заняття з виробничого навчання.

Практикант бере активну участь у методичній роботі училища, знайомиться з організацією навчання учнів у майстернях, використовуючи для цього наступні форми і методи: бесіди з майстром і учнями групи; вивчення журналів теоретичного і виробничого навчання, кварталних і місячних планів виробничого навчання, а також звітів майстра; ознайомлення з устаткуванням майстерні і робочих місць учнів та майстра. забезпеченістю навчальної майстерні і групи інструментів, пристосуваннями, матеріалами, організацією видачі і прийому інструмента, а також з виробами, виготовленими учнями, якістю цих виробів, типовими і бракованими.

Студентам-практикантам необхідно докладно ознайомитися з наступними документами: переліком учбово-виробничих робіт з даної професії; інструкційними картами технологічного процесу; планом виробничого навчання групи на місяць; графіком переміщення учнів по робочих місцях.

Далі доцільно приступити до вивчення способів підготовки майстра виробничого навчання до занять, планів-конспектів його уроків.

Вивчаючи роботу майстра по виробничому навчанню учнів у прикріпленій групі, практикант повинний відвідати і ретельно проаналізувати 2 уроки виробничого навчання.

На закінчення вивчення теми практикант самостійно проводить 2 уроки виробничого навчання, один з них – відкритий.

На відкритому уроці присутні члени методичної комісії училища, керівник практики від училища, а також всі студенти технікуму, що проходять практику в даному училищі.

Відкритий урок аналізується членами методичної комісії при участі студентів-практикантів технікуму. Аналіз уроку докладно протоколюється. Уся документація по проведенню відкритого уроку (план-конспект, карта технологічного процесу, протокол обговорення тощо.) включається в звіт по педагогічній практиці.

У процесі педагогічної практики практикант повинен ознайомитися з формами організації навчання учнів на виробництві. Для цього необхідно провести бесіду зі старшим майстром училища, у ході якої варто з'ясувати наступні питання:

- кількість навчальних груп, що навчаються на виробництві;
- прийняту організацію навчання на виробництві, форми;
- атестацію робочих місць;
- способи здійснення контролю роботи майстрів виробничого навчання під час виробничої практики учнів;

Тема 3.2. Позакласна виховна робота майстра виробничого навчання в групі.

Відвідування, спостереження й аналіз позакласних виховних заходів з метою вивчення їхньої організації і методики проведення.

Участь у підготовці і проведенні позакласних виховних заходів: інформаційних годин, вікторин, чорів тощо.

Підготовка, самостійне проведення й аналіз позакласних виховних заходів.

ЗАВДАННЯ З ТЕМИ

1. Ознайомитися з особливостями організації навчально-виховної роботи в ДПТНЗ.
2. Підібрати сценарії 2 виховних заходів.
3. Відвідати 2 позакласних онлайн-виховних заходів. Дати письмовий аналіз 1 із них.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

На початку практики студент-практикант повинен ознайомитися зі змістом і методикою роботи майстра виробничого навчання як вихователя. Після визначення рівня організації колективу, його характерних рис і основних задач виховання й ознайомлення з перспективним планом виховної роботи групи він складає план виховної роботи на період педагогічної практики.

В індивідуальному плані виховної роботи повинні бути зазначені обов'язкові форми позакласної роботи, такі як інформаційні години (1 раз у тиждень), чергування по училищу, підготовка і проведення батьківських зборів, відвідування учня вдома, бесіди на профорієнтаційні теми, оформлення (разом з учнями) цінних газет і бюлетенів, а також робота з активом групи. Крім цих обов'язкових заходів студент повинний провести 2 великих позакласних заходів, у проведенні яких візьмуть активну участь усі учні групи.

Тема 4. Навчально-виховна робота майстра виробничого навчання на уроках професійно-технічного циклу.

Відвідування, спостереження уроків спец технологій та інших предметів професійно-технічного циклу з метою можливості реалізації отриманих знань в процесі практичної діяльності.

З цією метою участь практикантів у підготовці і проведенні лабораторно-практичних занять, проведених спільно викладачем і майстром виробничого навчання.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Роботу з теми студент-практикант починає з вивчення навчальної документації теоретичного навчання: навчального плану за професією, зведено-тематичного плану, розкладу занять, поурочних планів предметів професійно-технічного циклу, а також підручників і навчальних посібників, використовуючих в училищі з даної професії.

При відвідуванні уроків теоретичного навчання практиканту варто приділити особливу увагу взаємозв'язку знань, отримуваних учнями на уроках теоретичного навчання, а також умінь і навичок, що добуваються ними в процесі виробничого навчання; на роботу з розвитку технічної творчості учнів, проведenu викладачем; на наявність міжпредметних зв'язків і їхня роль у підвищенні загального рівня підготовки учнів.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ВИПУСКНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Оформлення: Звіт виконується стандартних сторінках – А4, формат Times New Roman, 14 кегелем, без встановлення переносів, інтервал між рядками – 1,5, поля – 2,0 см., абзацний відступ – 1,25 см.

Звітна документація здається керівнику педагогічної практики (не пізніше ніж протягом 5 днів після закінчення практики).

Матеріали практики складаємо в паперову папку з зав'язками, скріплюючи кожен окремий документ згідно переліку степлером (файли не використовувати). Зверху на папку наклеюємо титулку (Матеріали випускної педагогічної практики).

В папку складаємо таку навчально-методичну документацію:

I. Щоденник практики:

1. Титулка (*щоденник випускної педагогічної практики*).
2. Тематичний план педагогічної практики (*знайти в «Пояснювальній записці» програми практики*).
3. Календарний графік проходження практики.
Індивідуальний план проходження практики (*спланувати перелік напрямків роботи за період практики, спираючись на завдання змісту програми практики з кожної теми*).
4. Здійснювана робота в процесі практики (*записати перелік виконаних завдань, вказуючи дату проведення, форму роботи та тему заходу*).
5. Відгук і оцінка практики (*керівник практики дає характеристику роботи студента*).

II. Звіт випускної педагогічної практики за такою структурою:

1. Титулка (*звіт випускної педагогічної практики*).
2. Вступ (*мета і завдання практики знайти в «Пояснювальній записці» програми випускної педагогічної практики*).
3. Короткий опис історії ДПТНЗ і перспектив його розвитку (*історія розвитку навчального закладу, характеристика інженерно-педагогічного колективу училища, спеціальності та напрямки підготовки кваліфікованих робітників*).
4. Характеристика матеріально-технічної бази училища.
5. Характеристика організації методичної роботи.
6. Педагогічна характеристика 1 учня навчальної групи. Анкета для вивчення особистості. (*додаток 1,2 в програмі педагогічної практики*).

7. Аналіз онлайн-уроку виробничого навчання (додаток 4 в програмі педагогічної практики).
8. Розгорнутий конспект уроку виробничого навчання за спеціальністю.
9. Аналіз онлайн-виховного заходу (додаток 6 в програмі педагогічної практики).
10. Розробити розгорнутий сценарій позакласного виховного заходу (виховної години). (додаток 5 в програмі педагогічної практики).
11. Висновки (значення педагогічної практики для професійного самоствердження та розвитку педагогічної майстерності майстра виробничого навчання, враження і відгуки).

III. Посилання та фотоматеріали за змістом випускної педагогічної практики.

(посилання, фотографії, які відображають діяльність під час аналізу онлайн-уроків та онлайн-виховних заходів, додатки до розробки розгорнутих конспектів уроку виробничого навчання та виховної години; матеріали, що підтверджують характеристику навчально-методичної бази закладу).

IV. Презентація актуальної проблеми професійно-технічної освіти.

(підібрати матеріали та розробити інформаційне повідомлення або презентацію педагогічної проблеми згідно додатку 7).

V. Матеріали профорієнтаційної роботи.

Критерії оцінювання педагогічної практики

«Відмінно» (91-100% від максимальної кількості балів) - студент в повному обсязі виконав завдання педагогічної практики, підтверджуючи високий рівень педагогічної і методичної підготовки; термін виконання завдань відповідає календарному графіку проходження практики; плануюча документація відповідає вимогам.

«Добре» (71-90% від максимальної кількості балів) - студент в повному обсязі виконав завдання педагогічної практики, але в змісті виконаних завдань допустив незначні методичні помилки та порушення календарного графіку проходження практики; плануюча і звітowa документація відповідає вимогам.

«Задовільно» (51-70% від максимальної кількості балів) - студент виконав завдання практики, але допустив грубі помилки в змісті порушив термін їх виконання; плануюча і звітowa документація має суттєві зауваження.

«Незадовільно» (0-50% від максимальної кількості балів) - студент виконав

декілька завдань практики, порушив календарний графік проходження практики, плануюча і звітowa документація не відповідає вимогам.

Аналіз і оцінювання звітних матеріалів з випускної педагогічної практики

Розподіл балів, що присвоюються студентам:

Вид звітності студентів на випускній педагогічній практиці	Кількість балів
Ведення щоденника	10
Опис діяльності сучасного закладу професійно-технічної освіти	10
Аналіз онлайн – уроку виробничого навчання	10
Розробка розгорнутого конспекту уроку виробничого навчання	10
Аналіз онлайн-виховного заходу	10
Розробка сценарію виховного заходу	10
Презентація актуальної педагогічної проблеми	5
Організація дослідницької роботи (характеристика учня) та висновки з практики	5
Загальна кількість балів:	70

Додатки

Додаток 1. Орієнтовна програма вивчення особистості.

Додаток 2. Схема написання характеристики.

Додаток 3. Програма спостереження і аналізу уроку теоретичного навчання.

Додаток 4. Схема аналізу уроку виробничого навчання.

Додаток 5. Структура і зміст виховної години.

Додаток 6. Схема аналізу виховного заходу.

Додаток 7. Примірний перелік тем для презентацій.

Орієнтовна програма вивчення особистості

I. Загальні відомості про учня.

1. Біографічні дані. Прізвище та ім'я учня, рік народження, національність.
2. Соціально-побутові умови. Адреса проживання, склад сім'ї, освіта, місце роботи батьків. Допомога сім'ї у навчанні й виховання дитини. Режим праці та дозвілля учня. Участь учня в домашній праці. Любов до праці.
3. Стан здоров'я. Крім загальної характеристики стану здоров'я учня за даними лікаря, обов'язково слід виявити сенсорні дефекти, якщо учень їх має.

II. Загальний рівень розвитку учня.

1. Психічний розвиток учня. Характеристика його уваги. Особливості сприймання і розуміння навчального матеріалу. Швидкість, точність і міцність запам'ятовування. Характеристика прийомів запам'ятовування. Особливості мислення. Рівень володіння операціями аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування й узагальнення. Особливості уяви. Рівень розвитку мовлення (культура мовлення, багатство активного словника, логічність мовлення). Розвиток вольових якостей (цілеспрямованість, принциповість, самостійність, ініціативність, витримка тощо).

2. Інтелектуальний розвиток учня, його ерудиція. Інтерес до питань світогляду, моралі, науки, техніки, мистецтва, спорту. Наявність провідного інтересу. В яких гуртках і спеціальних дитячих установах працює? Особливості читацьких інтересів, їх широта і стійкість. Самостійність, критичність, гнучкість та логічність мислення.

3. Індивідуально-психологічні особливості учня. Його збудливість і енергійність, врівноваженість і емоційна вразливість. Темп роботи і мовлення. Чи легко він переходить від одного виду діяльності до іншого?

Наполегливість, упевненість, охайність учня. Рівень розвитку почуття колективізму, обов'язку, власної гідності.

Скромність, сміливість, рішучість, правдивість, чесність, самокритичність учня. Ставлення до вчителів, товаришів, батьків. До якого виду діяльності має нахил? Яку діяльність може виконувати найуспішніше? Яку професію в майбутньому хоче обрати? Схарактеризувати загальні й спеціальні здібності учня.

III. Навчальна діяльність учня. Мотиви навчальної діяльності.

Ставлення учня до занять в училищі. Чи є пропуски занять, їх причини. Уважність на уроках. Якими навчальними предметами найбільше цікавиться? Якість і систематичність виконання домашніх завдань. Які прийоми індивідуального підходу використовувались у роботі з ним? Їх наслідки. Ставлення учня до оцінювання вчителем його успіхів і невдач у навчанні. Успішність з різних навчальних предметів. Участь у предметних гуртках. Які навчальні предмети опановує легко, а які з труднощами? Їх причина. Яких заходів було вжито для підвищення успішності з цих предметів і які їх наслідки?

IV. Громадська активність учня.

Участь у громадському житті групи і навчального закладу. Які доручення має і як їх виконує? Дисципліна учня (якщо він припускається порушень, то характеризувати їх причини). Становище учня в учнівському колективі (офіційний чи не офіційний лідер, лідер малої груп, не прийнятий у колектив). Участь у суспільно корисній праці. Мотиви громадсько-корисної діяльності.

Інтерес до суспільно-політичних подій в Україні та за кордоном. Почуття національної свіжості.

Чи були спроби підвищити інтерес учня до громадської роботи? Якими шляхами вони здійснювалися? Їх наслідки.

Схема написання характеристики

Характеристика повинна відповідати стандартам. Розміщення тексту на листку повинно відповідати вимогам.

Характеристику пишемо по розділам, кожен розділ з нового абзацу.

Розділ 1. Успішність учня та ставлення до навчання. Показники успішності за певний період, процент успішності, якість знань, відвідування занять, характер роботи на уроках, виконання домашніх завдань.

Розділ 2. Загальний розвиток учня. Рівень загального розвитку в порівнянні з іншими учнями. Обізнаність в різних питаннях суспільного життя, особливості мислення, пам'яті, уваги, рівень культури розумової праці, вміння аналізувати, узагальнювати, робити висновки, культура мови. Загальні та спеціальні здібності учня, його нахили і пізнавальні інтереси (мораль, спорт, політика).

Розділ 3. Суспільна спрямованість діяльності учня та риси характеру.

Інтерес учня до політичного життя в державі, виконання громадських доручень, участь у громадському житті закладу, відношення до державної власності, дотримання правил поведінки, прояви порушень і причини. Емоційна вразливість, збудливість (характер перебігу психічних процесів). Позитивні риси характеру, культура і естетична поведінка. Рівень вихованості.

Розділ 4. Висновки. Мотивація основного виду діяльності та проф. орієнтація, конкретні заходи щодо поліпшення навчання і виховання учнів або впливу на загальний розвиток.

Програма спостереження і аналізу уроку теоретичного навчання

1. Організаційна структура уроку: початок уроку, привітання учнів, підготовка обладнання до уроку (дошка, крейда, ручка, зошити, підручники, наочні посібники та ін..)
2. Санітарно-гігієнічні умови проведення уроку: дотримання гігієнічних вимог (повітряного, теплового, світлового режимів), відповідність меблів віку учнів; психологічна готовність учнів до уроку.
3. Тип і структура уроку: доцільність обраного типу уроку з погляду вивчення теми. Структура уроку, її компоненти. Психолого-педагогічне забезпечення цілісності і завершеності уроку.
4. Особливості реалізації на уроці вимог принципів навчання.
5. Раціональність і ефективність використання на уроці методів навчання. Озброєння учнів методами самостійності пізнавальної діяльності; розвиток розумових потенціальних здібностей учнів; використання індивідуальних і колективних форм навчання.
6. Методи, прийоми та види аналізу і оцінки знань, умінь та навичок учнів; об'єктивність оцінки навчальної діяльності школярів.
7. Особливості розумової діяльності учнів на уроці: а) формування уваги учнів; співвідношення мимовільної і довільної уваги; б) місце пам'яті у розумовій діяльності учнів; озброєння школярів методами і прийомами запам'ятовування; використання прийомів для активізації різних видів пам'яті (образної, словесно-слухової, емоційної, механічної) та видів запам'ятовування; в) мислительна діяльність учнів на уроці: методи, прийоми і засоби активізації мислительної діяльності (створення проблемних ситуацій, організація самостійної пізнавальної діяльності).
8. Реалізація на уроці основних вимог до складових виховання: розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного.
9. Поведінка вчителя на уроці: вміння володіти класним колективом, організація учнів для навчальної роботи, забезпечення трудової дисципліни; конструктивні вміння; володіння педагогічним тактом; володіння своїм тілом: ходити, сидіти, стояти, жести, міміка; культура педагогічного спілкування; володіння в галузі психотехніки; культура педагогічного мовлення; темп роботи).
10. Результати уроку: висновки і пропозиції; досягнення мети; знань, умінь та навичок учнів; виховне і освітнє значення уроку; найбільш цінні методи проведення уроку; рекомендації щодо удосконалення педагогічного процесу на уроці.

ЗРАЗОК СХЕМИ АНАЛІЗУ УРОКУ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Професія _____
 Курс, група _____ Кількість учнів _____
 Дата _____
 Прізвище, ім'я, по - батькові майстра виробничого навчання _____

 Тема уроку _____
 Мета уроку _____

1.1. ОРГАНІЗАЦІЯ УРОКУ

Початок уроку (своєчасність, витрата часу на організаційну частину):

- готовність майстра виробничого навчання й учнів до уроку;
- застосування форм організації праці при проведенні заняття;
- оцінка структури уроку і доцільність витраченого часу на кожен його етап;
- виконання плану уроку;
- своєчасність закінчення уроку.

1.2. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ОСНАЩЕННЯ ЗАНЯТТЯ

- Санітарно-гігієнічний стан майстерні (навчальної ділянки, цеху);
- справність використовуваного устаткування, приладів і інших засобів навчання;
- забезпечення учнів робочими і вимірювальними інструментами і приладами, а також пристосуваннями і приналежностями для роботи;
- наявність технічних документів, використовуваних майстром і учнем у процесі роботи (креслення, технічні умови, таблиці, карти технологічного процесу, інструкції, учбово-інструкційні карти, графіки);
- забезпечення учнів обсягом роботи, виробничими завданнями, матеріалами, заготівками, деталями;
- організація робочих місць учнів.

2. ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ

- Правильність повідомлення теми і постановки навчально-виховних цілей уроку;
- відповідність змісту уроку тенденціям і перспективам розвитку науки і техніки, програми виробничого навчання і плану, складеному майстром даної групи;
- проведення вступного колективного інструктування учнів, відповідність вступного інструктування задачам розвитку галузі, темі програми і роботам, виконуваним учнями, правильність добору навчального матеріалу для вступного інструктування майстром групи;
- методи проведення вступного інструктажу й оцінка їх з огляду правильності викладу матеріалу, перспективам розвитку галузі, доступності його для учнів і активності учнів;
- вправи учнів у виконанні виробничих робіт (правильність підбору робіт, відповідність норм на роботи періоду навчання, ступінь самостійності учнів у виконанні учбово-виробничих завдань, правильність прийомів і способів роботи, застосовуваних учнями);
- поточне інструктування майстром окремих учнів (труднощі, випробовувані учнями в процесі роботи і їхні причини, педагогічна доцільність і ефективність поточного інструктування; планомірність обходу майстром робочих місць учнів);
- зміст заключного інструктажу (організація контролю і приймання, виконаних учнями робіт, відповідність оцінки робіт установленим нормам, причини браку або низької якості робіт учнів);
- прибирання учнями робочих місць і здача інструментів, обладнання, тощо;
- виховний вплив уроку;
- своєчасність домашнього завдання, рекомендації з його виконання.

3. КУЛЬТУРА ПРАЦІ МАЙСТРА І УЧНІВ

- Морально-психологічна атмосфера уроку;
- дотримання майстром педагогічного такту;
- особливості спілкування з учнями під час бесіди, реакція майстра на помилки, аргументація оцінок, що виставляються;
- стимулювання діяльності учнів у навчанні (як широко використовуються заохочення);
- дисципліна учнів на уроці;
- гігієнічні умови уроку: освітлення, температура повітря, провітрювання приміщень, тощо.

4. ВИСНОВОК З УРОКУ

Висновки про досягнення поставленої мети, оцінка уроку, пропозиції.

Структура і зміст виховної години

1. Підготовчий етап. Передбачає повідомлення учням теми, основних її питань для попереднього обдумування; доручення окремим з них самостійно підбирати матеріал, залучення учнів до читання літературних творів, статей, журналів, газет, перегляду кінофільмів, спектаклів, телепередач, добору ілюстративних матеріалів, репродукцій картин, портретів, плакатів, виготовлення таблиць, схем; проведення анкетного опитування. Вся ця робота стисло фіксується в конспекті.

2. Зміст виховної години:

а) вступна частина – повідомляється тема, мотивується її актуальність і необхідність, вказуються основні питання, визначаються завдання, які треба вирішити, учнів у загальних рисах вводять у суть теми. Вступ розрахований на 3 – 7 хв.;

б) основна частина – всебічно висвітлюють суть теми, ґрунтовно розкривають головні її питання, пояснюють зміст невідомих понять, наводять приклади, які б спонукали учнів до гуманних вчинків, пробуджували позитивні почуття і викликали осудливе ставлення до негативних дій. На цьому етапі переглядаються і аналізуються кіно і діафільми, репродукції творів видатних художників, обговорюються прочитані твори, книги журнальні чи газетні статті, прослуховуються фонозаписи, виступають запрошені, учні класу. Для виступів запрошених осіб, перегляду і аналізу кіно-, та діафільмів, картин художників, обговорення книги, статті, дається лише план. Основна частина триває до 35 хв.;

в) підсумкова частина – короткі висновки й узагальнення на основі матеріалу, що розглядався, стислий аналіз виступів, а за потреби – їх доповнення чи уточнення, підсумки сказаного, спонукання учнів до формування в собі позитивних якостей, про які йшлося, завдання для самостійної роботи, над собою, рекомендування певної літератури для самостійного читання;

г) підсумкове слово класного керівника (5 – 7 хв.). Класний керівник має подбати, щоб учні не були пасивними слухачами і спостерігачами, а брали активну участь у проведенні цього заходу.

Орієнтовна схема аналізу виховного заходу

1. **Аналіз готовності** педагога або колективу виконавців до проведення виховного заходу за такими критеріями:
 - Наявність мети і завдання виховного заходу;
 - Врахування рівня вихованості учнів під час визначення мети і завдань заходу;
 - Визначення місця заходу в загальній системі виховної роботи
2. **Аналіз процесу підготовки** виховного заходу за такими критеріями:
 - Роль класного керівника, майстра виробничого навчання;
 - Роль учнівського активу;
 - Злагодженість роботи колективу в процесі підготовки заходу;
 - Роль учнівської організації, органів самоврядування;
 - Надання педагогом тактової допомоги учням;
 - Адекватність розподілу обов'язків;
 - Термін виконання, облік роботи.
3. **Аналіз проведення** виховного заходу за такими критеріями:
 - Організація заходу (оформлення, обладнання приміщень; чіткість, організованість, злагодженість роботи; активність учнів;
 - Дозування і раціональність використання часу; врахування педагогом вікових особливостей школярів; організація співпраці зі старшими учнями, батьками, громадськістю тощо);
 - Зміст заходу (зв'язок із життям школи, села чи міста, держави;
 - Актуальність; врахування проблемних питань, які хвилюють учнів; правдивість відтворення реалій життя; врахування вікових та індивідуальних особливостей виконавців та учасників).
4. **Аналіз методики проведення** виховного заходу за такими критеріями:
 - Оптимальність вибору форм проведення заходу;
 - Роль педагога, учнівського активу в проведенні заходу;
 - Наявність елементів дискусій, відкритого обміну думками;
 - Активність учасників, емоційність заходу;
 - Рівень самостійності, творчості, ініціативності учасників.
5. **Аналіз результативності заходу** за такими критеріями:
 - Досягнення мети виховного заходу;
 - Цілісність заходу;
 - Досконалість частин заходу.

Загальні висновки та рекомендації.

Орієнтовний перелік тем для презентацій

- ✓ Державний професійно-технічний навчальний заклад (база практики) – в системі реформування професійно-технічної освіти.
- ✓ Усний журнал «Сторінки історії та перспективи розвитку ДПТНЗ».
- ✓ Характеристика матеріально-технічної бази училища.
- ✓ Організація методичної роботи в ДПТНЗ.
- ✓ Методика підготовки і проведення уроку виробничого навчання (презентація відкритого уроку в/н).
- ✓ Методика підготовки і проведення виховного заходу (презентація відкритої виховної години).
- ✓ Роль і місце майстра в/н в підготовці робітничих кадрів для ринку праці (презентація педагогічного досвіду досвідченого майстра виробничого навчання бази практики).
- ✓ Сучасні технології освітнього процесу в ДПТНЗ.
- ✓ Сучасний навчально-методичний комплекс майстра виробничого навчання (презентація освітнього веб сайту майстра виробничого навчання).
- ✓ Особливості організації позакласної виховної роботи в ДПТНЗ.
- ✓ Гурткова робота в ДПТНЗ (презентація роботи гуртка технічної творчості).
- ✓ Методика підготовки і проведення конкурсу професійної майстерності по спеціальності.
- ✓ Використання практичних (наочних) методів на уроках виробничого навчання.
- ✓ З досвіду виховної роботи майстра виробничого навчання з окремого напрямку виховання (моральне, національно-патріотичне, трудове).
- ✓ Організація роботи з обдарованою молоддю (участь учнів ДПТНЗ в олімпіадах, конкурсах, проектах).
- ✓ Управління навчально-виховним процесом в ДПТНЗ (з досвіду роботи директора або заступника директора ДПТНЗ).
- ✓ Робота майстра в/н по згуртуванню учнівського колективу, розвиток самоврядування.
- ✓ Інформатизація навчального процесу в ДПТНЗ.
- ✓ Педагогічний портрет випускника технікуму (презентація педагогічної діяльності).
- ✓ Система превентивного виховання в ДПТНЗ. Робота МВН з підлітками, що потребують посиленої педагогічної уваги.